

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాద్

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాద్

తెలుగుబివ్వెలు-1

తెలుగువాచకం

అమ్మదో తరగతి

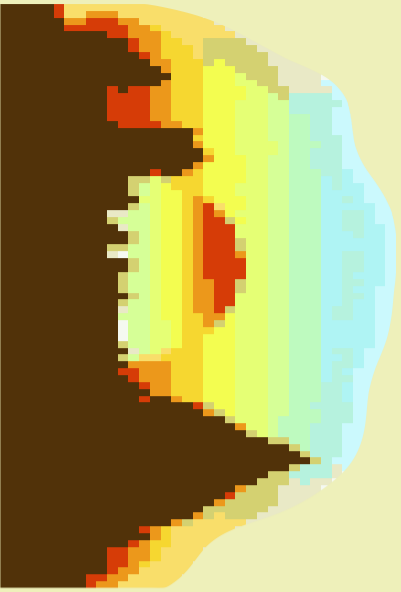
(ప్రథమ భాష)

F

తెలుగు నేలమైన తిరుగాడుసప్పుడు
తెలుగుమాట నోటబలికినప్పుడు
తెలుగువారి కథలు తలపోసిసప్పుడు
పొంగిపోతు గర్వమునను నేను!

-వేదల సత్యనారాయణ శాస్త్రి

పరిపూర్ణ పాననాం భువరంగోద్దేగ

గౌతమీ గంభీర గమనమునకు

అలంపురీ నందనారామ విభ్రాజి

మల్లోల ఫలరాజ మధుర రుచికి

అంద్రీకుమారీ సమాయుక్త పరిపూత

తుంగా వయస్సు మాధుర్యమునకు

ఖండ శర్కర, జాతి, ఖర్జూర గోక్షీర

ద్రాక్షాదియుత రామ రసమునకును

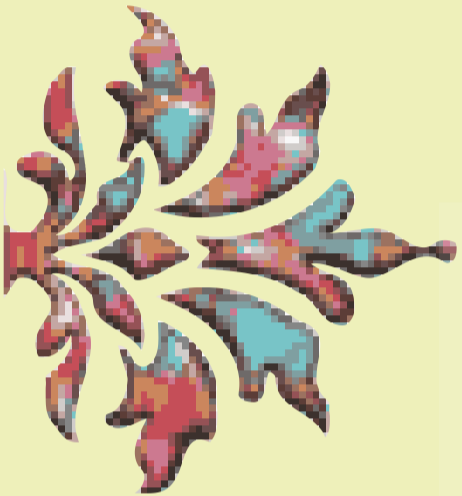
అమృత నివృంది వల్క్నేశ్శదమునకు

రాగితీ దివ్య సమ్రోహా రాగమునకు

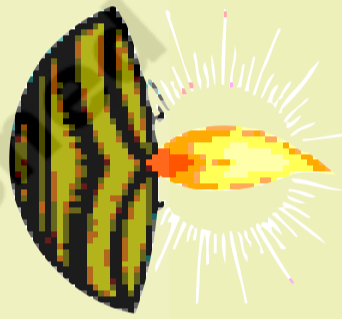
తేనెటీగల నవకంపు సోనలకును

సాటియగును మా తెనుగు భాషామతల్లి

-సురవరం ప్రతాపరెడ్డి

-విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

వేదముల్ సంస్కృత వాదముల్ చేసిన

తెలుగువాడే వేయవలయు ననంగ

సంస్కృతవృందస్సు చక్కగా సాగింప

తెలుగులోనే సాగవలయు ననంగ

ఋతువులపద్ధతి ఋజువుగా నుండంగా

నొకతెల్లనాటనే యుండు ననంగ

నిఖీలసస్యములు పండించంగా దగినట్టి

ధాత్రిలక్షణ మిందె తనరు ననంగ

సర్వవేదాంతములకును జన్మభూమి

తూచినునుజుండు తాల్పు రుస్తులకుండగిన

దను ప్రమాణమ్ము చూపించి నట్టి నేల

తెలుగుధాత్రికి ధాత్రిలో దీటుంగలవె!

ఎందరో మహానుభావులు.. వారిలో కొందరు

వ.సం.	యుగం పేరు	కాలం	కవులు / రచయితలు	ప్రక్రియ భేదాలు
1.	ప్రాజ్ఞన్నయ యుగం	క్రీ.శ. 10వ శతాబ్దంవరకు	శ్రీపతి పండితుడు (క్రీ.శ.898), అయ్యనభట్టు (క్రీ.శ. 973-990), చేతనభట్టు (క్రీ.శ. 1022), పద్మకవి, సర్వదేవుడు మొదలగువారు.	శాసనకవిత, పదగేయ రూపకమైన దేశీకవిత, మార్గవద్ధతికి చెందిన కావ్యకవిత మొదలగునవి.
2.	పురాణయుగం, లేదా భాషాంతరీకరణయుగం, లేదా కవిత్వయుగం	క్రీ.శ. 1000నుండి 1350 వరకు	సన్నయ్యభట్టు; నారాయణభట్టు; పావులారిమల్లన; మల్లియరేచన; వేములవాడ భీమకవి; అధర్వణాచార్యుడు; నన్నెచోడుడు; పొల్లూరికి సోమన; మల్లికార్జున పండితుడు; శివలెంకమంచన పండితుడు; యథావాక్కుల అన్నమయ్య; గోనబుద్ధారెడ్డి; తిక్కన; కేతన; మారన; మంచన; సింహగిరి కృష్ణమాచార్యుడు; ఎఱ్ఱన; నాచన సోమన; హుళక్కిభాస్కరుడు; రావిపాటి త్రిపురాంతకుడు మొదలగువారు.	అనువాదం ఇతిహాసం, ద్వీపద, పచనాలు, కథా కావ్యం, పురాణం, శతకం, ఉదాహరణం క్షేత్రమాహాత్మ్యం మొదలగునవి.
3.	కావ్యయుగం	క్రీ.శ.1351-1500	శ్రీనాథుడు, బమ్మెర పోతనామాత్యులు; బాలనరస్వతి; పేరంరాజు జక్కన; అనంతామాత్యుడు; గౌరన; మడికి సింగన; దగ్గపల్లి దుగ్గన, దూబగుంటనారాయణ; పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రుడు; నందిమల్లయ; ఘంటసింగన; కొరవి గోపరాజు; తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు; తాళ్ళపాక తిమ్మక్క; తాళ్ళపాక పెదతిరుమలాచార్యులు విన్నకోట పెద్దన; ప్రౌఢకవి మల్లన; వెన్నెలకంటి సూరన మొదలగువారు.	కావ్యం, పురాణం పదకవిత్యం, శతకం, ద్వీపద, కథాకావ్యం, దండకం, పచనాలు ఉదాహరణం మొదలగునవి.
4.	ప్రబంధయుగం	1501-1600	అల్లసానిపెద్దన, నందితిమ్మన; మాదయ్యగారి మల్లన; ధూర్జటి; అయ్యలరాజు రామభద్రుడు; తెనాలిరామకృష్ణుడు; రామరాజభూషణుడు; పింగళిసూరన; శ్రీకృష్ణదేవరాయలు; కందుకూరిరుద్రకవి; చింతలపూడి ఎల్లన (రాధామాధవకవి) సంకుసాలస్థానింహకవి; ఆతుకూరి మొల్ల; అద్దంకి గంగాధరుడు; పొన్నీకంటి తెలగన; చదలవాడమల్లన; సారంగు తమ్మయ్య; మరింగంటి సింగరాచార్యులు; చరిగొండ ధర్మన్న; తరిగొప్పుల మల్లన; కాసి సర్వప్పు; కుమార ధూర్జటి; హరిబట్టు మొదలగువారు. రఘునాథ నాయకుడు; చేమకూర వేంకటకవి; రంగాజమ్మ; ముద్దుపళాని;	ప్రబంధం, శతకం, నాటకం, ద్వీపద, పచనం, యక్షగానం, చారిత్రకకావ్యం మొదలగునవి.
5.	దక్షిణాంధ్రయుగం, ఆధునిక పూర్వయుగం	1601-1875	బాలపాపాంబ; సురభిమాధవరాయలు; కృష్ణాధ్వరి; కంకంటి పాపరాజు; పుష్పగిరితిమ్మన; కూచిమంచి తిమ్మకవి; కనపర్తి అబ్బయామాత్యుడు; దిట్టకవి నారాయణకవి ; ఏనుగు లక్ష్మణకవి; త్యాగయ్య; ఎలకూచి బాలనర్వతి; ఆదిదంసారకవి; గోపీనాథ వేంకటకవి; ఏనుగుల వీరసామయ్య; తిరుపతి వేంకటకవులు; వేమన; బద్దెన, కాసులపురుషోత్తమకవి; పెదసోమభూపాలుడు; తిరుమల కృష్ణమాచార్యులు; కాణాదము పెద్దన; రాజమన్నారు కవి; పాపాశాస్త్రి; వేమన; ధర్మపురి శేషప్ప; కవి చౌడప్ప, మానవల్లి రామకృష్ణకవి మొదలగువారు.	ప్రబంధం, యక్షగానం, చిత్రకవిత్యం నాటకం, ద్వీపద, పచనం, శతకం, యాత్రాచరిత్ర, అనువాదం మొదలగునవి.
6.	ఆధునికయుగం	1875 నుండి....	ఎందరో ఎందరెందరో భాషాసేవకులు చరితార్థులు, మహనీయులు, మార్గదర్శకులు.	కావ్యం; నాటకం; కథ, పచన, భాష, అభ్యుదయ, గేయ, విప్లవ, దిగంబర, స్త్రీ, మైనరీటీ కవిత్వాలు; కథానిక; నవల; కథాగేయాలు, పాటలు మొ